

Specijalna ginekološka bolnica B.B.Clinic sa poliklinikom

IVF VODIČ

KORAK PO KORAK DO BEBE

Sve što treba da znate o vantelesnoj oplodnji
(uz pokriće države) u 6 koraka

www.bbclinic.rs

1. KORAK - PRIPREMA PARA ZA POSTUPAK VTO

Razgovor sa subspecijalistom za fertilitet i sterilitet

Zašto je ovo važno?

- Neki problemi se mogu rešiti **bez IVF-a** (npr. inseminacija ili druge terapije).
- Možda su vam potrebne su **dodatne analize ili intervencije** pre postupka.

Kako da se pripremite za razgovor?

- **Obavezno uradite sve potrebne analize** (lista ispod).
- Uput za analize možete dobiti od svog izabranog ginekologa.
- Ponesite sa sobom svu svoju relevantnu medicinsku dokumentaciju

LISTA ANALIZA ZA ŽENE

Obavezno:

- **Brisevi:** Cervikalni, vaginalni, na hlamidiju i bakterijsku vaginozu.
- **Serologija:** HBsAg, HCV, HIV, TPHA, Rubella, Toxoplasma gondii.
- **Pregled grlića materice:** PAPA bris, kolposkopija.
- **Ultrazvuk:** Vaginalnim sondom.
- **Hormoni (2.-4. dan ciklusa):** FSH, LH, E2, Pg, T, TSH, T3, T4, Prolaktin, AMH.

Dodatno (nije obavezno):

- Histeroskopija
- HSG (histerosalpingografija)
- Inseminacije

ANALIZE ZA MUŠKARCA

Obavezno:

- **Brisevi:** Uretra na bakterije i hlamidiju.
- **Serologija:** HBsAg, HCV, HIV, TPHA.
- **Spermogram i spermokultura.**

2. KORAK – KOMISIJA ZA VTO

Šta treba da znate pre odlaska na komisiju

Priprema za komisiju

1. Analize i dokumenta

- **Obavezno ponesite sve prethodno urađene analize** (lista iz 1. koraka).
- **Rokovi važenja:**
 - Brisevi i ultrazvuk – **6 meseci**
 - Hormoni – **6 meseci**
 - Ostalo – **ne starije od godinu dana**

2. Uputi koje treba obezbediti

Za ženu (izdaje ginekolog):

- Uput za **Komisiju BMPO** (naslovljen na kliniku gde se radi komisija).
- Uput za **ultrazvučni pregled** (takođe na istu kliniku).

Za muškarca (izdaje lekar opšte prakse):

- Uput za **spermogram** (naslovljen na kliniku komisije).

Ako idete van svoje filijale:

- Svi uputi moraju biti **overeni u RFZO-u** kojem pripadate.

DODATNA DOKUMENTA

- Nevenčani parovi:
 - **Potvrda o vanbračnoj zajednici** (overena kod notara, ne starija od 12 meseci).
- Za drugo dete:
 - **Izvod iz matične knjige** za prvo dete.
 - Ako aplicirate za drugi, treći ... postupak : **Obrazac 7** (o zamrznutim embrionima iz prethodnog postupka).
- Dodatno :
 - Medicinska dokumentacija vezana za predhodne intervencije, tipa otpusne liste nakon ginekoloških operacija.
 - Izveštaji o prethodnim inseminacijama.

GDE SE ODRŽAVA KOMISIJA?

- U **Kliničkom centru ili Opštoj bolnici** prema vašoj teritorijalnoj pripadnosti.
- Proverite kojoj komisiji pripadate na sajtu RFZO (ili pitajte svog lekara).

Telefoni za zakazivanje komisije:

- Klinika za ginekologiju i akušerstvo, KCS, Beograd: 011/3615610
- GAK „Narodni front“, Beograd: 011/2068270
- GAK, KC Vojvodine, Novi Sad: 021/4899330
- GAK, KC Niš: 018/4203262, 018/505904 (13–15h)
- OB Valjevo, Služba za ginekologiju i akušerstvo: 014/295465
- GAK, KC Kragujevac: 034/505435, 034/505436
- Centar za humanu reprodukciju i IVF, OB Subotica: 065/9145018

KAKO IZGLEDA KOMISIJA?

OBAVEZNO: Oba partnera moraju biti prisutna.

Ponesite: Sve nalaze, upute i dokumenta.

Šta se dešava na komisiji?

1. Pregled dokumentacije – komisija proverava sve nalaze.

U istom danu proći ćete i prvostepenu i drugostepenu komisiju.

2. Pregledi:

- Žena: Ultrazvuk vaginalnom sondom. (da znate da se pripremite za pregled)
- **Muškarac:** Spermogram (uzorak se daje istog dana, budite spremni).

3. Zaključak komisije:

Ako ispunjavate uslove, dobijate:

- **Rešenje o ispunjenosti uslova**
- **Potvrdu (Obrazac 3)** za pokrivenost postupka od strane države.

SAVET

- **Donesite sve što imate** – bolje više nego manje!
- **Budite spremni na preglede.**

3. KORAK – POČETAK VTO POSTUPKA

Šta sledi nakon komisije?

POZIVNO PISMO OD RFZO

- **Klinika koju ste odabrali uputiće vam pozivno pismo 10 dana** nakon komisije.
- Sadrži:
 - **Datum i vreme konsultacije** u izabranoj klinici.
 - Instrukcije za dalje korake.

Priprema pre prve konsultacije u izabranoj klinici:

1. Obavezni uputi

- Žena:
 - **Uput za stacionarno lečenje** (izdaje ginekolog u Domu zdravlja, naslovljen na kliniku koju ste izabrali za postupak).
- Muškarac:
 - **Specijalistički uput** (izdaje lekar opšte prakse, takođe na kliniku).

2. Overa u RFZO

- Ponesite:
 - Pozivno pismo,
 - Rešenje i potvrdu sa komisije,
 - Oba uputa (za ženu i muškarca).
- RFZO će:
 - Overiti upute,
 - Izdati vam **Obrazac OLK12**.

3. Prva konsultacija u klinici

- Šta poneti?
 - Sve overene upute,
 - OLK12 obrazac,
 - Obrazac BMPO 6 (ako ga imate),
 - **Celokupnu dokumentaciju** (iste analize kao za komisiju).
- Šta će se dogoditi?
 - Razgovor sa lekarom o **strategiji VTO postupka** (protokol stimulacije, plan postupka).

VAŽNO

- **Sve dokumente pripremite unapred** – smanjuje stres i kašnjenja.
- **Pitajte lekara sve što vas interesuje**

4. KORAK - STIMULACIJA JAJNIKA

Kako funkcioniše i šta možete očekivati?

POČETAK STIMULACIJE

Sinhronizacija ciklusa:

- Može biti **prirodni ciklus** ili uz pomoć **kontracepcije** (ako lekar odluči).
- Odabir protokola:
- Lekar bira najbolju opciju na osnovu vašeg zdravlja:
 - **Duga šema** (GnRH agonisti)
 - **Kratka šema** (GnRH antagonisti)
 - **Blaga stimulacija** ili **spontani ciklus** (bez hormona).

KAKO IZGLEDA STIMULACIJA?

Trajanje: **8–12 dana** (prosečno).

Dnevne terapije (najčešće injekcija)

- **Možete ih davati sami**, uz pomoć partnera ili medicinskog osoblja.
- **Obavezno: U isto vreme svakog dana** (moguća tolerancija ± 30 minuta).

Kontrole:

- **Ultrazvuk + hormonske analize** (na svakih **2–3 dana**) – prati se rast folikula.

VAŽNE NAPOMENE

Šta izbegavati?

- **Nikako ne menjajte terapiju samostalno!**
- **Ne uzimajte dodatne lekove bez konsultacije.**
- Svaku nedoumicu proverite sa lekarom.

KRAJ STIMULACIJE – “STOP” INJEKCIJA

Kada se završava?

- Kad folikuli dostignu **optimalnu veličinu** (određuje lekar).

Šta sledi?

- **“Stop” injekcija** (hCG ili agonist) – priprema za punkciju.
- **Zakazuje se aspiracija (prikupljanje jajnih ćelija).**

Priprema za punkciju (aspiraciju jajnih ćelija)

Obavezni nalazi koje morate doneti:

- Krvna grupa
- Osnovna biohemija
- Krvna slika
- Vreme krvarenja

SAVETI ZA PACIJENTE

Budite organizovani:

- Postavite **alarm** za injekcije.
- Pravite **beleške** o reakcijama (npr. nelagodnost).
- **Pitajte sve što vas muči** – bolje je proveriti dvaput!

5. KORAK – ASPIRACIJA JAJNIH ĆELIJA I KULTIVACIJA EMBRIONA

Šta se dešava na dan punkcije i u IVF laboratoriji?

ASPIRACIJA JAJNIH ĆELIJA (PUNKCIJA)

Procedura se vrši se u **sterilnim uslovima ginekološke sale**, pod **kratkotrajnom intravenoskom anestezijom** (bez bolova).

- **Transvaginalni ultrazvuk** vodi iglu kroz vaginalni zid do folikula.
- Sadržaj folikula se **aspirira** (izvlači) i šalje u embriološku laboratoriju.

Preporuke pre intervencije:

- **6 sati pre: Nista ne jedete i ne pijete** (zbog anestezije).
- **Nakon intervencije:**
 - Ostaćete u klinici **~2 sata** na oporavaku.
 - Možete osetiti blagi pritisak u karlici – normalno je.

Davanje uzorka sperme:

Vaš partner će na dan aspiracije ostaviti uzorak semena.

Preporučena apstinencija: 2–5 dana (za optimalan kvalitet sperme).

FERTILIZACIJA U LABORATORIJU

1. Priprema ćelija:

- **Jajne ćelije** se izdvajaju iz folikularnog aspirata.
- **Spermatozoidi** se pripremaju iz ejakulata (ili zamrznutog uzorka).

2. Metode oplodnje:

Klasičan IVF	Jajne ćelije i spermatozoidi se stavljaju zajedno u posebnu posudu i pušta se prirodi da izabere pravi par.
ICSI	Embriolog bira jedan spermatozoid i direktno ga ubrizgava u jajnu ćeliju pod mikroskopom.

Odabir metode zavisi od **vaše medicinske istorije, kvaliteta polnih ćelija, predhodnih pokušaja** i odluke tima koja metoda će biti od najveće koristi za vas kao par.

KULTIVACIJA EMBRIONA

1. Proces:

- Embrioni se **kultivišu 3–5 dana** u posebnim inkubatorima.
- **Uslovi:** Simuliraju prirodno okruženje materice (temperatura, pH, hranljive materije).

2. Faze razvoja:

- **Dan 1:** Provera oplodnje.
- **Dan 3:** Embrion po pravilu ima 8 ili više ćelija - EMBRIOTRANSFER
- **Dan 5:** Blastocista (složenija struktura – veća šansa za implantaciju)- EMBRIO-TRANSFER ili KRIOPREZERVACIJA

VAŽNE NAPOMENE

Posle punkcije:

- Izbegavajte naporne aktivnosti 24-48 sati.
- Blagi bolovi ili blago krvarenje su normalni – ako su jaki, kontaktirajte kliniku.
- Ako primetite bilo kakve neuobičajene simptome, javite se klinici.

6. KORAK – EMBRIOTRANSFER, KRIOPREZERVACIJA I ČEKANJE NA TRUDNOĆU

Šta sledi nakon laboratorijske kultivacije?

Priprema za EMBRIOTRANSFER

Kada?

- **Dan 3 ili 5** nakon punkcije (zavisi od razvoja embriona).
- **Oba partnera moraju biti prisutna** na razgovoru pre transfera.

Odluka o broju embriona:

- Lekar i embriolog će vam predložiti koliko embriona vratiti (**1, 2 ili 3**).
- Koliko će embriona biti vraćeno je zajednička odluka – morate se svi **složiti**.

PROCEDURA TRANSFERA

Kako izgleda?

- **Bezbolna** i brza intervencija (traje ~5–10 minuta).
- Vršiti se u ginekološkoj sali **pod ultrazvukom**.
- Embrioni se ubacuju finim kateterom u matericu.

Preporuke:

- **Mokraćna bešika ne treba da bude prazna**, ali ne ni prepuna da vam je neprijatno.
- Nakon transfera ležaćete kratko a zatim se možete vratiti redovnim aktivnostima.

ŠTA SA PREOSTALIM EMBRIONIMA?

Krioprezervacija (zamrzavanje):

- Ako embrioni dostignu **kvalitetnu blastocistu (dan 5/6)**, mogu se zamrznuti.
- **Zakonski rok čuvanja: 5 godina**.

Koriste se za:

- **Drugi pokušaj** (ako ovaj ne uspe).
- **Drugo dete** u budućnosti.

KADA NEMAMO EMBRIOTRANSFER ?

- Ako postoji rizik od **OHSS**
- Ako su prisutne **smetnje** (npr. polipi, povišen progesteron).

Embrione koje bismo vratili ćemo zamrznuti da sačekaju da se nastalo stanje reši i budu onda vraćeni u optimalnu sredinu.

ČEKANJE NA TRUDNOĆU

Kada se radi test?

- **12–14 dana** nakon transfera – krvni test na **Beta hCG** (hormon trudnoće).

Šta očekivati?

- **Pozitivan rezultat:** Implantacija je uspela – nastavljamo sa praćenjem.
- **Negativan rezultat:** Razgovor sa lekarom o narednim koracima.

VAŽNE NAPOMENE

Nakon transfera:

- Izbegavajte naporne aktivnosti 1–2 dana.
- **Ne paničite** ako osetite blage grčeve ili bolove – normalna je pojava.

Često pitanje:

Da li zamrzavanje oštećuje embrione?

- **Ne**, vitifikacija je bezbedna – embrioni zadržavaju kvalitet.

Sledeći korak: Ako je test pozitivan rade se prvi ultrazvuk i praćenje trudnoće.

Savet:

- **Ostanite opušteni** – stres može da utiče na uspeh implantacije.
- **Budite strpljivi** – čekanje na Beta hCG može biti emocionalno zahtevno.